

Onderwerpgericht toezicht – pilot 2024

Het toezicht op de advocatuur wordt uitgevoerd door dekens in de elf arrondissementen. De elf dekens zijn verenigd in het dekenberaad. Samen houden zij toezicht op de naleving van de wet- en regelgeving en doen onderzoek naar signalen en klachten over advocaten. Jaarlijks formuleert het dekenberaad speerpunten en focus van het toezicht.

In 2024 zijn de dekens gestart met een pilot om onderwerpgericht toezicht houden op de kwaliteit van dienstverlening van advocaten. Dit wordt gedaan in twee specifieke rechtsgebieden: rechtsbijstand in echtscheidingen waar een ander dan de advocaat het echtscheidingsconvenant heeft gemaakt (de afhechtingsadvocaat) en rechtsbijstand in toeslagenherstel-zaken. Het criterium voor selectie van de rechtsgebieden is dat het gaat om rechtsbijstand aan kwetsbare (particuliere) cliënten die de kwaliteit van de rechtsbijstand vaak zelf niet goed kunnen beoordelen. Bijzonder aan deze pilot is dat de dekens op deze onderwerpen op landelijk niveau samenwerken en dat de projecten dus centraal worden aangestuurd, in plaats van binnen elf afzonderlijke arrondissementen.

Om goed toezicht te kunnen houden, hanteren de dekens verschillende toezichtinstrumenten en -methoden, zoals het verzamelen van informatie, het analyseren daarvan en (indien nodig) interveniëring. De dekens zijn hiertoe bevoegd op basis van titel 5.2 van de Awb. Het verzamelen van informatie gebeurt door de dekens zowel op basis van risico-inschattingen als op basis van klachten en signalen die zij ontvangen. Zo worden advocaten ieder jaar uitgenodigd om de centrale controle verordening in te vullen. Daarnaast bezoeken de dekens jaarlijks verschillende advocatenkantoren en onderzoeken circa 2.300 klachten en signalen over advocaten.

Voor het onderwerpgerichte toezicht in 2024 zullen de dekens gebruikmaken van vakspecifieke kennis van deskundigen. De dekens hebben advocaten uit verschillende arrondissementen met specialistische deskundigheid uitgenodigd om, als deskundige, inzicht te geven over de kwaliteit van de geleverde dienstverlening in geselecteerde dossiers. Deze specialisten bestuderen in beginsel dossiers van advocaten uit een ander arrondissement dan waarin zij kantoor houden. Ook hebben zij voor de uitoefening van deze werkzaamheden geheimhouding te betrachten op grond van artikel 45a lid 2 Advocatenwet. Het doel van het inschakelen van deze specialisten is dat de dekens hun beslissingen baseren op de professionele normen.

Hoe ziet het onderwerpgerichte toezicht er in de praktijk uit?

Op basis van verschillende indicatoren is een lijst van potentieel te onderzoeken dossiers opgesteld. Advocaten die optraden in deze dossiers worden, namens de deken, aangeschreven door de Landelijke Organisatie Toezicht Advocatuur (LOTA) dat zij geselecteerd zijn.* Het feit dat een advocaat geselecteerd is, betekent niet dat de deken op voorhand veronderstelt dat er sprake zou zijn van tuchtrechtelijk laakbaar handelen. De concept bevindingen worden, in het kader van hoor en wederhoor, eerst aan de betreffende advocaat voorgelegd. Als de deken vervolgens van mening is dat de kwaliteit van de dienstverlening beneden peil is, heeft de deken verschillende middelen om op te treden. Deze middelen zijn o.a. een normoverdragend gesprek of het indienen van een dekenbezwaar. Deze inzet van middelen is afhankelijk van het concrete geval. Een eventueel oordeel is voorbehouden aan de tuchtrechter.

** Het toezicht door dekens staat los van een eventuele uitnodiging om deel te nemen aan peer-review op initiatief van instellingen zoals de Raad voor Rechtsbijstand voor deelnemers aan de herstelregeling toeslagen.*

De bevindingen van het onderwerpgerichte toezicht zullen worden geanalyseerd. Mogelijk zal de methode in de toekomst vaker worden toegepast bij onderzoek naar de kwaliteit van dienstverlening door advocaten in andere rechtsgebieden. De resultaten van de onderzoeken zullen in abstracte en niet-herleidbare vorm onderdeel uitmaken van het jaarverslag van het dekenberaad dat gepubliceerd wordt op toezichtadvocatuur.nl.

